

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet” közlönye.

Szerkesztői szállás:

Szentgyörgy-utca 1092. sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hova az előfizetési pénzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, (Erzsébet tér, 9. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neu-Mark 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész lven.

ELŐFIZETÉSI AR:

Félévre 3 frt.

Negyedévre 1 „ 50 kr.

Előfizetési fölhívás

a

„Székely Hirlap”-ra.

Ha lapunk ez évbeni működése elég szerencsés volt, igen tisztelt előfizetőinket a további pártolásra megnyerni, tisztelettel kérjük az előfizetési díjt, — mely évnegyedre 1 frt 50 kr. a „Jogász-Egylet” igen tisztelt tagjainak 1 frt — a kiadó hivatalhoz, Wittich József könyvkereskedésébe mielőbb beküldeni.

Dobolyi Sándor.

Maros-Vásárhely augusztus 27.

A régi összeíró bizottság munkálata rég megvan semmisítve, mert a törvényen felül helyezve magát, hallatlan jogtalansággal több szavazó polgárt azért, mert Deák-párti, kihagyott s több szavazó képességgel nem bíró egyént azon okból, mert baloldali, beírt; s hisszük, hogy az új összeírást, mely f. hó 21. megkezdődött, a törvény tiszteletben tartásával fogják keresztül vinni. Ez tehát egyik fontos ok arra nézve, hogy a baloldalt, mely a polgárok egyik legfontosabb és legszentebb jogából a választási jogból nem ártallott pártfegyvert készíteni, méltán gyűlöljük; és tisztelettel fordulunk azon párthoz, a mely ámitgatás, törvényszegés avagy ehez hasonló malitiosus eszközökkel soha sem kívánt diadalt szerezni, a mely rendithetlen hive a kiegyezkedési alapon minden üdvös reformnak.

A kiegyezkedési mű egyedüli garantiáját képezi hazánk biztonságának és lételének; ez szerezte vissza hazánk souverainitását, mely Mohácsnál elveszett, ez tette hazánkat a külföld előtt tekintélyes állammá és ide benn ennek alapján folytathatók a megkezdett üdvös reformok, melyek hazánkat és nemzetünket a visszamaradottság mélyéből a többi mivelt államok színvonalára kívánják emelni, a melyek a népnevelés előmozdítása által óhajtanak erőssé, hatalmassá lenni.

Nem a meglévő jó ellen kellene harcolni beteges ellenzékünknek, hanem, ha hazafias szeretet vezérli működéseiben, segédkezet kellene nyújtania a belreformok előmozdítása érdekében.

De ő ezt nem teszi, hanem makacsul ragaszkodik a közjogi vita negatív retrograd állásához, hanem szüntelenül opponál.

Pedig üdvös reformokat soha, de soha nem remélhetünk addig, míg ellenzékünk a közjogi vita helyett — mint más parlamentarizmusban szokás — nem csoportosul eszmék és reform kérdések körül. Intő példáiul szolgálhatna e részben Anglia, az alkotmányosság bölcsője, hol évszázadok óta küzd a whig- és tory-párt a belügyi reform és külügyi kérdések terén, a nélkül, hogy egyike vagy másika e pártnak, megtámadni akarná alapjában a brit alkotmányt.

Átlátta hazánk iparos és kereskedő osztályának nagy része, hogy ilyen politika mellett szenved legszentebb érdeke s miután a fenn említett

osztályok haladni akarnak, tömegesen pártfogolták a józan haladás pártját, a mely haladásához ildomos eszközöket nyújt.

Maros-Vásárhely polgársága a pár hét múlva bekövetkezendő választás alkalmával vizsgát fog állani, a midőn Erdély és a testvérhazának előmenetelét a józan megfontolás terén be fogja mutatni.

Én szentül hiszem, hogy városunk értelmes polgársága egy szívvel és lélekkel fog nyilatkozni azon párt mellett, a melynek célja hazánkat és nemzetünket a fokozatos és providentialis haladás alapján a szellemi és anyagi jóllét ohajtott magasztalára emelni; én szentül hiszem, miszerint városunk higgadt polgárságának jelentékeny része jóllakott azon fényes, de soha nem teljesíthető ígéretekkel, és eltántoríthatlan ragaszkodással fog csatlakozni azon párthoz, mely nem akar tendenciosus ámitgatásokkal győzelmet szerezni.

És miért hiszem én ezeket? azért, mert a választások életünk azon fontos pillanatai közé tartoznak, a midőn a szenvedélyek lázas ingerültségétől menten, a józan ész tanácsára és a higgadt megfontolás szavaira kell hallgatnunk; de hiszem azért is, mert alkalmatok volt a választás folyama alatt belátni azt, hogy azon politika, melynek vezérszelleme a haza bölcsé Deák Ferencz, minő fényes diadallal nyert előnyt csaknem minden kerületben.

JOGI ROVAT.

A köteles főeskü.

Dr. Soós Kálmántól

IV.

(Vége.)

Magyarországon az eskü iránt a Hármaskönyven kívül részletes intézkedést még az 1550: 64; 1729: 27. 30. t. cikkek tartalmaznak, de mindezen törvényekben határozottan ki van emelve, hogy döntő eskünek csak akkor van helye, ha az ellenfél abba beleegyezett. Hogy a köteles főeskü megítélhetése nemcsak az írott törvényekben támogatást nem lel, de a magyarhoni régi törvénykezési szokásokkal is ellenkezett, egyebek mellett az is bizonyítja, hogy a nemes vádlottat (akkor a nemesekre vonatkozó intézkedés volt az irányadó, az képezte a közönséges jogot, s annak alapján állnak jelen alkotmányunk és államintézményeink) a gyakorlat szerint vallatni (be-nevolizálni) szabad nem levén, vallomása önkéntes nyilatkozatnak (declaratio spontanea) nevezetett. (Pauler: Büntető jogtana II. 390.) Hason álláspontot foglalt el a H. K., melynek II. r. 27. cz. 2 és 3 §§-ai szerint az előleges hiteltétellel megerősítendő tanuvallatásnak első kelléke a „szabadság, hogy mindenik tanu szabadon, félelem nélkül, önként s nem erőszakolással, hanem csupán törvényes megkeresésnél fogva tegyen az igazságról bizonyosságot, hogy a jog fegyver közt hallgatni ne láttassék.”

De mindezen törvények és szokások jog daczára is Magyarországon a múlt század óta a polgári törvénykezésben közzel az addigotól eltérő gyakorlat kapott lábra; ugyanis a kuriai döntvények kivételesen helyet adtak az eskü megítélésének oly esetekben is, midőn az ellenfél bele nem egyezett. Ezen kivételes intézkedés nyomán azon szabályozás fogadtatott el, mely szerint az áteugrott esküt vagy letenni, vagy visszaengedni; a visszaengedettet

pedig mindenkor letenni kellett; a ki ez ellen vétett ügyét veszté, ha saját tetteben forgott. Lényegileg tehát ugyanazon szabályok, melyek az új törvénykezési rendtartásban foglaltatnak. Jól megjegyzendő azonban, hogy e gyakorlat általános szabálylyá soha sem emelkedett, mindvégig ingadozó és határozatlan maradt és mindenkor a bíróság belátásától függött.

Ujabb határozott változás állt be az 1840-ki XV-ik törv. czikkal vagyis a magyar váltótörvénykönyv életbeléptetésével, mely a főeskü megítélhetésére nézve helytelenül elterjedt gyakorlatot és kivételes szabályozást megszüntetvén, a köteles főesküt újból teljesen mellőzte és a váltóeljárásba a régiek elvnek és közönséges abbéli határozmányát vette át, mely szerint döntő eskünek csak akkor van helye, ha az ellenfél abba beleegyezett.

Nem lesz érdektelen fölemlíteni, hogy midőn 1840-ben a most említett magyar váltótörvénykönyv tervezetnek készítője Wildner Ignác bécsi ügyvéd és a magyar jogászok közt az eskübizonyítékra nézve vita támadt, utóbbiak a Wildner által meghonosítottat kívánt főesküt osztrák mód szerint nem fogadták el, hanem a tárgyalásokon kifejezett azon nézet ellenében, hogy legalább bizonyos esetekben engedtessek meg a törvényszékeknek még az esetre is, midőn az ellenfél az eskületételbe bele nem egyez, az esküt a kínálkozó félnek megítélni, — győzött azon erősebb vélemény, mely szerint a bírót meg kell szabadítani a reááramló befolyások sulya és az önkénykedés gyanuja alól, mely őt elhivatása és kötelességei iránt odadobhá, függetlenségének öntudatában szilárdabbá teszi. Ezen a magyar jogtudósok közt túlsúlyra emelkedett meggyőződés folytán mellőztetett a váltóeljárásban a köteles főeskü teljesen, mi az akkori magyar jogászvilág közvéleménye szerint számos visszaéléseket gátolt meg, s emelte a váltótörvényszékek tekintélyét s a váltói jogszolgáltatás biztonságát tetemesen magasabb fokra, minővel a polgári törvénykezést kezelő bíróságoknál találkozhatánk.

Lényeges fordulat állt be a rémuralom alatt hazánkban is önhatalmilag életbeléptetett osztrák polgári perrendtartással, mely Magyarországon az 50-es években, sőt Erdélyben 1869. júniusig érvénnyel bírt, és a mostani törvénykezési rendtartásunkra is elhatározó befolyást gyakorolt. Az oszt. p. r. 259. §-sa szerint a félnek joga volt ellenfelét a döntő körülmények iránt, habár minden egyéb bizonyíték hiányzott is a főesküvel megkínálni. A 265. §. értelmében, ha a megkínált fél ellen bizonyt nem ajánlott, szabadságban állt a kínált főesküt elfogadni és letenni, vagy ellenfelének visszakínálni. Ez iránti világos és jogérvényes nyilatkozat hiányában a bíróság csak azon félnek ítélte oda az esküt, kinek az kínáltatott, visszakínálás esetében csak a visszakínált esküt lehetett megítélni. A 266. §. végül azt rendeli, hogy ezen esetek különbsége szerint kell tehát vagy a kínált vagy a visszakínált esküt megítélni.

Az oszt. polg. perrendtartás szerint tehát volt helye a köteles főeskünek, csakhogy az elfogadás iránti nyilatkozat hiánya esetében nem tekintetett még magában véve semmi körülmény bebizonyítottnak, mint a magyar p. törv. rendtartás szerint, hanem az esküt a megkínált félnek kellett odaitélni. Verbóczy szerint pedig, láttuk az esküt ajánlottnak ítéltetett a tisztító eskü. Csekély nézetünk szerint, ha már a kényszerített eskü előfordul, az utóbbi intézkedések még előbb indokolható, mint a magyar törv. rendtartás határozmányai.

Az 1860. október 20-ki diploma folytán összehívott országbírói értekezlet a magyar polgári törvénykezésnek egyideig önkényűleg mellőzött szabályait újból visszaállította de egyebek közt azon módosítással, hogy az ideiglenes törvénykezési szabályok 38. §-sa az 1840: XV. t. cz. vagyis a magyarországi váltótörvénykezés szabályait az 1861—69. június 1-ig fenállott magyar polgári peres eljárásra is kiterjesztette, mely idézett törvénynek 105. §-t (valamint a volt igazságügyminiszter által 1868-ban készített törvényjavaslat 162. §-a szerint is) az eldöntő

hitnek csakis, midőn valamely állítás mellett semmi bizonyítás fel nem hozatott, s csak a főesküt önként ajánló fél ellenfelének megegyezésével volt, s illetőleg a Magyarországon fenálló váltóeljárásban van máig is helye, máskor bíróság oda nem ítéltet; szóval a köteles főeskü harmadikban is mellőztetett.

Egyetlen kivételt a váltóperben az aláírás valódiságának bizonyítása képez, hol egyéb bizonyítékok hiányában helye van feltétlenül a főeskünek, mikor is az a jura-mentum necessarium jellegével bír.

A fennebbiek kiegészítésül egy pár megjegyzést még a büntető és az egyházi törvénykezésről teszünk. Ősi peres eljárásunk szabályairól, melyek büntető és polgári ügyekre nézve, közősek voltak, emlékeztünk már; a jelenleg fenálló büntető eljárásokban pedig az igazság és észszerűség elveinek elismerése után, a köteles főeskü többé elő nem fordulhat.

Vége az egyházi törvénykezést érdeklőleg, az mindenütt az illető országrész polgári eljárása után alakulván, Magyarországon divatozik mind az önkéntes, mind a szükségképeni eskü, csak hogy ez utóbbi vagy pót, vagy tisztító eskü lehet, de ügydöntő soha, s így teljes bizonyítás esetében, vagy ha semmi sem bizonyított, szükségképeni vagy köteles főeskünek nincs helye. Az önkéntes eskü neveire t. i. az önmagára ajánlott, ellenfelének odakinált vagy a visszakínált esküre nézve az 1848 előtti polgári eljárásban már közlött szabályok által, mint a melyek után meghonosultak (lásd Kouek: Egyházjogtan 177. §-szát.)

Az erdélyrészi egyházi törvénykezés is az itten fennállott honi polgári törvényekben irányadó szabályokat használván folyvást zsinormértékül, jelenleg is az erdélyi mind négy bevett vallásra egyházi törvényszékek előtt a peresügyek az erdélyi régibb polgári perrendtartás szabályai szerint tárgyalatnak, s az eskü bizonyítékra nézve is azok levén érvényesek előttük a köteles főeskü elő nem fordulhat.

Hazánkban ennyire megszilárdulva lévén a jogu-
zet, hogy főeskü az ügyfelek önkéntes kölcsönös beleegyezése nélkül észszerűen és igazságosan oda nem ítéltet, nem esoda, hogy még az osztrák polgári perrendtartás számos bírő és törvényszék, mivel a 265. §. azt foglalja magában, hogy a megkínáltnak szabadságában

áll, a kínált főesküt elfogadni és letenni, vagy ellenfelének visszakínálni, s az idézett § nem e kifejezéssel él, hogy köteleességében áll, s minthogy továbbá az elfogadást kifejezetten köteleességgül sehol sem szabja, s azt sem mondja sehol világosan, hogy az esküvel megkínáltnak a letétel határozott elutasítása visszakínálás mellőzésével szabadságában ne állana: — ez okokból sokan úgy értelmezték, hogyha a megkínált fél el nem fogadja az eskü odakinálást, de egyttal a másik fél ellen is szabkozik: ily esetben egyiknek sem ítéltet oda a főeskü minthogy „mind a két fél abba bele nem egyezett;“ mely elvvel és kifejezéssel számossal az időbeli ítélet indokai-ban találkozhatunk.

Fejtegetéseinkből kiderült, hogy a köteles főeskü ősi törvénykezésünkben ismeretlen, s bárha az ingadozó gyakorlat a törvényes intézkedések ellenére időközben Magyarhon egy részében be is hozza azt, de az országos törvényhozás által, illetőleg a jogalkotási tényezőként szerepelt országbírói értekezlet által újból és újból határozottan mellőztetett. Kiderült csekély nézetünk szerint az, hogy midőn az 1868-ki törvénykezési rendtartás, a magyar jogtörténelem és perlekedési rendszerünkben törvényes alappal nem bír, s a mellett még általános jogelveknél sem védelmezhető és észszerűtlen köteles főesküt ismét életbe hívá: kétségtelenül, visszaeső és nem helyeselhető intézkedést tett.

Néhány szó iparos polgártársainkhoz.

A tokaj-hegyaljai iparos-egyesület alapszabályai, kiindulásul a tervben levő m.-vásárhelyi társulat szervezésére nézve, iparosaink között a napokban kiosztattak, és így kilátásba van helyezve, hogy városunk, minden más erdélyi várost megelőzőleg, nem sokára egy „a kor követelményeinek minden tekintetben megfelelő iparos-egyesülettel fog birni, és ez tagadhatlanul a helyi munkás osztálynak nagy dicséretére válik. Már most néhány szóban egy kis tanácsot kívánok adni iparosainknak.

Kétségbe vonhatlan tény az, hogy a helyi polgárság városunk minden kisebb-nagyobb politikai színezetű mozgalmában nagy szerepet játszott és játszik mai napig is, de — mondjuk ki őszintén — hogy azok, kik pl. választásoknál lozharsányabbul éljenek egyik vagy másik jelölt nevét, azok tudták legkevésbé, hogy ezt miért teszik. Hiszen, nem tagadom, a politika igen szép valami, ha jól és helyesen fogja föl valaki, igen sokat

használhat vele a hazának, élvezetet is nyújthat annak — a ki érti, de ez nem adatott ám meg mindenkinek, legkevésbé pedig az olyanoknak, kik hivatásuknál fogva sem teljesen ki nem képezhették magukat, sem pedig, idejük erre nem lévén, a napi eseményeket minden oldalról nem ismerik, nem ismerhetik. Ha pedig valaki csak úgy „hübele Baláz“ módjára elegendőnek találja kiáltani „éljen a balpárt,“ stb. és a ki bizonyos amiktól feltűztetve önmagában oly elveket állapít meg, melyek a legundokabbak, ez a haza javára soha, de kárára, veszedelmére fog szolgálni mindig. — Vegyük fel pl. azt — tapasztalat folytán tudom — hogy a közosztály úgy nevezett ellenzékének elvei a nem rég levert francia commune elveinél legalább is százszorta veszedelmesebbek, vegyük fel azt, hogy e gaz bujtogatótól fellovalt nép nem átalja első elvél azt állítani fel, hogy nem kell király, nem kell kormány, öljük le az urakat, csak Kossuth jöjjön be stb. s ezután gondolkodjunk meg, hogy mire vezethet ez, ha a nép az eddigi műveltségi fokot megmarad. Nem akarok én senkire elvet dictálni, nem vonom én egyik elvet sem bírálat alá, kövesse mindenki meggyőződését, de ne bolondtassa senki magát holmi a népen élő ő ámitók által, kik a köznépet csak addig dédelgetik, a mig szükségük van reá, s aztán eltasztják maguktól; van erre is példa elég. Legyen bár valaki ellenzéki is, de legyen aztán olyan, a milyennek lennie kell, legyen ellenzék és ne legyen ellenzék. Gondolja meg mindenki, hogy hazánk minden mozgalmait a külföld élénk figyelemmel kíséri és holmi léha henczegőktől felbuzdítatva ne állítsa senki ki hazája becsületét, tekintélyét szőgyenpoleczra akkor, mikor a hazának e tekintélyre most, alkotmányos élete első esztendeiben, nagyobb szüksége van, mint valaha.

Ezeket és ennyit akartam mondani iparos polgártársainknak. Vegyük tekintetbe, hogy a világ legelső országát az egyesült államokat is bizonyára nem a pártoskodás hanem őriási ipara emelte oda, a hol most van; vegyük tekintetbe, hogy hazánk most legkisebb szüksége sincs hazafias demonstrációkra, hanem igenis van erős, erőles férfiakra, munkás kezekre; kik eddig elhanyagolt iparát oda emeljék, a hol a magyar iparnak állnia kell. Hagyjának békét a meddő politikának, haládatlan, de sőt veszedelmes tér az annak, ki nem ismeri. Azt nem mondom, hogy törvényszabta polgári köteleességeiket ne teljesítsék; ám érvényesítésük jogait ott a hol kell, de ezután vonuljanak vissza, s inkább töltsek be erőlesen hivatásukat, és ha majd dolgukat jól végezték és végzik egész joggal felkiálthatnak: „már most hrsználtam a hazának.“ Eddig szerény javaslatom, követése az önök dolga.

Hegyessy Vilmos.

TÁRCZA.

A gazdasági növények betegségeiről.

Közli ifjabb Bukuresti János.

(Folytatás és vége.)

A liszt harmat. Ezen kitétel alatt beteg leveleken előjövő minden fehérés levonó anyagot értünk, részint szál, vagy penészgombák, különösen azonban a gömb gombához (gastromycetes) tartozó erisiphe nem által idéztetik elő, mely kifejtett állapotban finom szálú szövédéken álló gömbalaku tokokat mutat, melyek tetejökön lévő nyílás által bocsátják ki tartalmukat a magsejtek. Azonban ugyanezen gömb gombánál még két más szaporodási módot is találunk, egyik a magsejt tömlők általi, melyet számtalan stilosporákat szülnek; a másik felfelé álló mycelium szálak általi, melyek végei, mint csira sejtek el-fűződés által válnak le. Egy ily csira sejt képző erisiphe nem a szőlő betegségnél észlelt gomba is, mely ezelőt, mint penész, vagy szál gomba vétetett fel, s Oidium Tuckeri nevet nyert.

Anyarozs alatt a magnak bizonyos idomtalan növést értjük, mely különösen nedves években leggyakrabban a rozsnál, ritkán a buza s árpánál, angol perjénél (lolium perene) s több vadon növényeknél is észleltetett.

E betegségben a mag bizonyos szaru nemű, kívülről sötét ibolya színű, belől fehér testté változik, melyet előbb gomba képződménynek néztek s Sclerotium clavusnak neveztek el. Újabb időben azonban az anyarozs képződését előidéző gomba fejlődési menetét Tulasne tisztá-felderítette. Virágzaskor ugyanis a betegség által meglepett növényen a maghon bizonyos édeses s nyálkás anyaggal van bevonva, melyet közönségesen szintén mézharmatnak neveznek, s melyben gorcsó alatt számtalan csirasejt látható. Ezek a nyálkás telepen tömötten jönnek elő, s elfűződés által lesznek szabaddá, s így gondolható, hogy mily gyorsan szaporodhat ezen gomba kedvező, tehát nedves idő s nedves talaj mellett.

A gomba ezen első fejlődési állapotban, mint sphaecelia segetum vétetett fel a rendszerbe a nélkül, hogy további fejlődését ismerték volna. A megfertőztetett maghonban már most kezdetét veszi a sclerotium képződés és pedig alólól fölfelé növekedve, mi által épenaz anya-

roz áll elő, épen azért tetején egy kis süvegecske alakjában a sphaecelium képződés maradványát láthatni.

A sclerotiumból kifejlődő tökéletesebb alak, mely azonban csak nedves földbe jutott anyarozsból, s akkor sem mindig fejlődik ki, egy husos gömb gomba: a claviceps purpurea, mely egy vastag szárból, s egy gömb alaku fejből áll, s ennek felületében vannak a gömbölyű tokok (peritheciumok) mint egy besülyesztve, melyekben temérdek vonal alaku magsejt található (egy gombánál több százezer.)

Mint ezek elég könnyűek arra nézve, hogy a szél által tova vitesse, e közben ismét gyenge maghonokba jussanak, hol csirázva ismét stylosporákat és sclerotiumot képeznek; önként gondolható, hogy ha bár kevés anyarozs jutna is a földbe, azért a betegség nagy mérvben terjedhet; a miért azok kihullását, s a magközé keveredését mindenképp meg kell gátolni.

A virágos elősdi növények a nekik, mintegy alanyul szolgáló s őket tápláló növényekkel oly szerves összeköttetésben vannak, hogy az ezek által áthatított tápnedveket, tehát a már készet használják fel szintén táp gyanánt, s így a nedvek elvonása által amazokat gyengítik, kimerítik végre azok elhalását idézik elő.

E káros hatás a különböző elősdiéknél különböző fokon mutatkozik, s így pl. némely fák galyain élő ő fagyöngy (viscum album) nem képes intenzív ártalmára lenni azoknak, ellenkezőleg a szádor (orobanche,) mely maga gyökérnélküli lévén, megvastagodott törzs végével a neki tápot szolgáltató alany gyökerére tapad, s a dohányt kendert, lóhert kiöli.

A fűnyűg (cuscute) félék, melyek fonál alaku, s leveletlen száraikkal más növényekre reá csavarodnak, s az érintkező lapokon szívó szemölcsöiket azokba befurják szintén igen pusztítók. Így az aranka vagy fűnyűg (cuscute europea) a lucernát és lent szokta kiölni.

Azon betegségek, melyek bizonyos anyagok ki vagy elválasztásában nyilvánulnak, szinte gyakoriak, s gyakran ipari célokra készakarva idéztetnek elő, a mennyiben az ily kiválások a folytonos ieszedés által okozott inger következtében folyton tartanak, de utó végre is a növények meggyengítését eredményezik. Ilyenek a mézga, manna, és gyanta kiválasztás.

A növényi nedvek felbomlása következtében a növényi részek vagy tökéletlenül vagy éppen nem fejlődhetnek ki. Ez alkalommal ugyanis a nyers tápnedv tökélet-

lenül hasonittatik át, s ha ez az egész növényben, s nem csak egyes részeiben történik, akkor rendszeren a növények halálával végződik. Ide tartozik a vízkór, sárgaság, sápkór. Ezen utóbbi a levélzöld (chlorophyl) hiányos kiképződésében leli magyarázatát, s vassók által orvosolható. E betegségek lefolyásának végső stadiuma, mint üszög (sphacelus) és pedig, mint nedves üszög (rák) és száraz-üszög jelenkezik.

Ezekkel bezárom közleményemet, azon ohajtással, hogy minél ritkábban jussan önöknek alkalom tapasztalatokat szerezni a fenn elősorolt, oly annyira káros betegségekről

A königrätzti csata után.

— BESZÉLY. —

Irta: Minker Arnold.

II.

(Folytatás.)

Maros-Vásárhelytől mintegy három órányira fekszik azon falu, hol a gróf Kérey kastélya van. A kastély ura tiz év óta a lehető legnagyobb elvonultságban él, mit az emberek fősvénységre magyaráznak: azonban ne törődjünk a világgal, mely sokat beszél, de keveset ad, hanem keressük fel Ilonát Kérey legdrágább kincsét, ki a kertben virágai közt járkal. Épen most közeledik azon virágághoz, hol a júliusi nap hevétől székfüi lehajták lankadt fejüket.

A leányka már messziről észrevehé, hogy virága lankadtan hervadozva lekonyultak, aggodalmasan oda siet s fölemelvén a székük egyikének fejét:

— Istenem — így szól — szegény kis virágaim tegnap elfelejtettek megünnözni! Ugy-e szomjaztok? Mig én késedelmezek, ti ellankadtok s lehajtatjátok fejetekeket, mintha meghálni készülnétek.

Azután ábrándozva folytatá:

— De miért is vagyok épen tegnap óta oly szórakozott, oly vig oly...

Lesüté szemét s mintegy szeméremből habozva édes hangon susogá:

— Gyula!... Mindig, de mindig az ő képét látom, mindig az ő hangját hallok; nem tudok e káprázattól menekülni! Istenem mi lett engem?!

Elhallgatott; azután egyszerre, mintha álomból ébredne, fölemelte fejét s hátravetette haja sűrű fűrtjeit, mintha szabadulni akarna a gondolatától, mely őt üldöze.

Fürdői Levél.

Mehádia aug. 24-én 1872.

I.

(Érdekes vendégeink. Két miniszter Mehádián. A török vendégek. A többiek. A magyarok iránt több figyelmet! Tarsasélet. Nincsenek színeszek. Üdvözlés a maros-vásárhelyi műkedvelő társaságnak. Vendégszerelés. Frivol népénekesei. Zene. A nagy szemöldökű urak. Henczegés. Nhizelgés és Sokrates. A kérdező skódes elleni. Megféréink. Jól vagyunk egymással. Az ablak alatt. Bucsú a viszontlátásig.)

Touristai kötelességem tudatni az olvasóközönséggel, hogy fürdőknek a napokban — a sok többi között — érdekes vendégei voltak Kerkápolyi pénzügyminiszter s páruja mulva Tisza Lajos közlekedési miniszter urakban, utóbbi csak átutazott s a gyönyörű vidéket szemlélte meg, míg első pár napig mulatott körünkben, s e sorok íróját is megnyugtató, hogy felfogja használni tapasztalásait a fürdő előnyére, adja Isten minél sikeresebben!

Vendégeink számát bizonyosan nem tudhatni, mert bár harmadfél ezernél több van beírva, de igen sok már elutazott, s a vendégek száma naponta kevesbedik. Új vendégek ritkán jönnek. Most jött egy néhány török is, egy-egy kök nyolcz feleségével naponta sétákat tesz, s az erdős bércezes helyeken megtelepednek, tüzet raknak, dobot és más zene eszközöket stimulgatnak, aztán danolnak zene kíséret mellett, sok nézőjük akad, bár nem igen szeretik. Sajátságosan el van fődve arcuk, hogy beszédük is alig érthető, az ének alkalmával a szájukat fődő kendőt leveszik és festett arcuk különös látványt nyújt a nézőnek.

Francczia vendégek — többen Párisból is — németek és legtöbbször oláhok vannak, magyarok nem sokan, de elégen arra, hogy több figyelmet igényelhessenek maguk iránt, mint a milyennel a magyar könyvek tekintetében bizonyosan gyarló könyvtárban és mindössze is csak két magyar lap hozatalában találkoznak.

A társasélet nem elég élénk, mert nincs semmi társas összejövetel. Színház, műkedvelői előadás. Apropos! műkedvelői előadás! Üdvözlöm önöket a távolból, hogy a rég vajdó eszménél testet adtak és a műkedvelői előadások, — mint e lapból olvasom — M.-Vásárhelyen már október hó elején megkezdhetnek jótékony célra! Mily örömet írtam magam is e derék társulat közvitézéi közé, de így be kell érnem a reményemmel, hogy majd csak lerándulok egy két vendégszerelre! Vajha itt is volna valami mozgalom és lennének leszorítva, eltöltve az oly kontár népénekesei, kik még ő felsége a király születés napján is frivol dalokat kintornáztak. Igazán csodálnom kell, hogy nem jut eszébe valami vándor, de mégis türehtő szintársulatnak felkeresni Mehádiát, a hol a vendégek száma ezerekre megy s a diszes és gyönyörű olasz stílusban épí-

— Várjatok édes székfüm — szolt mosolyogva a virágokhoz — várjatok mindjárt megnyihitlek, felüdítlek. Ezzel eltűnt, de csakhamar egy kis kannával tért vissza s hervadozó virágait kezdé öntözni.

E közben a nap a láthatár mögé vonulni készült, bucsúképpen még egyszer visszalövéle arany sugarait. Ilona, még mindig ábrándozva, virágaival babrált. Azonban nem sokára odahagyta azokat s elment a kertnek azon helyére, hol egy nagy eparfa roppant ernyő gyanánt terjeszté ki ágait. Ez üdítő árnyékban asztal van két székekkel. Leült az egyik székre, szép fejét kezébe támasztá, mint a ki fáradt és pihenni akar. Kis ideig nagy szeme tévedezve meredt az üresbe, olykor-olykor édes mosoly vonult el ajkán és ajka mozogni kezdett, mintha barátjával beszélgetne. Néha, néha fáradtan lehunyta szemét, s ha kinyitá csak annál erősebben csukodott le ismét, míg utoljára mély szenderbe látszott merülni. Vajjon aludt-e lelke? lelke mindenesetre ébren volt és boldognak érezte magát, mert arca vonásait mindig édes mosoly élénkíté, s ha olykor eltűnt is, hogy nyugalmasab kifejezésnek engedjen helyet, csakhamar ismét a boldogság és öröm bájos visszfényével deríté föl tiszta, ragyogó arcát.

Künn az udvaron kocsizörgés zavarta meg a néma esendét.

A gróf ócska hintójában hazaérkezett.

A kertész és feleség kiszaladtak urokat üdvözlendők s a lovakat kifogni segitendők. Míg ezt tették a gróf kiszált kocsijából s nyájasan így szolt a kertészhez:

— Mihály gazda holnap vendégeim lesznek, Riemer ur is itt lesz fiával.

— Az a gazdag kővér? ur — kérdé a kertész bámultan

— Az Mihály gazda.

— És Gyula urfi, ki a tegnap oly nyájasan diszrálgatott a mi kisasszonyunkkal.

— Ugyanaz.

— Nagyságos gróf ur ezek ám a gazdag emberek!

— Tudom, tudom; és épen azért úgy akarom őket fogadni, mint rangjokhoz illik.

A gróf még néhány rendeletet adott a hintóba levő dolgokra nézt, azután a kert felé sietett.

Az ösvények egyikén bekanyarodva, egyszerre megpillantá a szendergő leánykát. Mintegy leigézett az eléje táruló bájos látványtól, meglátsáit lépteit s csakhamar elbűvölve megállott... Istenem, beh szép volt ez a nyugvó gyermek! A leány még mindig álmodék: arcán a nyugodt boldogság mosolya ült; meg-meg mozduló ajka ért-

tett Cursalonban (homlokzatán ez áll Saluti et lætitiæ) alkalmas helyiségre is találának, most azok a fent említett népénekesei uszupálják.

Zene rendesen mindennap van, de — talán, mert ahog szoktam — az ottani barna zenekar sokkal jobban tetszik nekem, — a magyar darabokat. — nagy ritkán hallunk ilyet is! élvezhetlenül játszik, habár a miniszteri banquette végeztével játszott Rákocy induló minket is hevített, úgy hiszem azonban, hogy inkább a darab, mint az ők érdemök, de nekik is részük van benne, mert nem rontották össze. Van itt erdélyi, gyula-fehérvári, cigány primás is, ki egy aradi secundáns collégájával fürdőt használni jött ide, ez már inkább tetszik nekünk magyaroknak és nem csupán az erdélyieknek.

Ezek a magyarországi nagy jó urak a mi kis Erdélyünket, jobban mondva Magyarország e részét, olyan valami hátramaradt provincziának nézik, s mert nincs még gázvilágításunk, nincsenek tűz-oltók, lövészegegye-
tünk stb. igen keményen itélnek fölöttünk és bár elismerem és mindig sürgetem is, hogy azokra mind szükségünk van és hiba, hogy nincsenek, s remélem is hogy nemsokára már lesznek, de még se lehet oly keményen itélni arról, nő hisze nincs is panasz testvéreinkre sem, mert azok között is csak néhány henczegő fráter beszél ilyi, ki a kicsinylés által tudományosságot affectál. Csak nevetem magamban őket, mikor amolyan nagy szemöldökkel itélgetnek fölöttünk, s az erdélyi összes sajtót apró provincziális, figyelmet sem érdemlő lapocskáknak nevezgetik; magukról ha beszélnek, őh az egészen más és megtörtént, hogy egyik azt mondta egész komolyan „nem szükség, hogy a sziklába írja nevét, fenn marad az örökre másképp is!“ Ehez nem kell kommentár! Hanem eszembe juttatják Sokrates védbeszéde azon részét a hol elmondja, hogy igen sokakat talált, a kik vagy keveset, vagy semmit sem tudnak, és mindent tudni vélnek, igen sokat adnak magukra, igen nagy embereknek hiszik magukat és még azt sem tudják, hogy semmit sem tudnak, hanem meg kell jegyeznem a kérdezősködést nemcsak Sokrates idejében nem szerették az emberek, de a mostaniaknak is Achilles sarkuk.

Nó de ezek az urak is ritka kivételek, nem mindenik ilyen, s a ki ilyen, nem mindig ilyen és a trófás itélgetések daczára is megféréink egymás mellett, jól vagyunk egymással, együtt járkálunk, s dicsérlettel emlitem föl, mindig példásan tiszta sétányokon, együtt gyönyörködünk a dicső természet bámulásra méltó produktumaiban, együtt nézzük meg a ritka szép magaslatoikat, és együtt megyünk fürödni is, s mert a társaságtól elmaradni nem akar, sépen az ablaka előtt haladnak el, a viszontlátásig bucsut mond, a szerk. és olvasó hive

Sándor Kálmán.

hetetlen szokat rebegett, mintha lelke kifejezni iparkodnék a benne áradó érzelmeket. Az atya édesen elbájolva szegze szemét a leánykára; és arca, mintegy hű tükrök, minden mozzanatot visszatükrözöttet, mely leánya finom vonásain mutatkozik. Egyszerre szemérmes pir borítá el ennek homlokát, és ajka rebegése határozottabbá lön. Az atya legszorgosabb figyelemmel kémlelte őt, s jóllehet a leánya még nem is beszélt, a lehelletével ellebbenő szók közül egyet fölkapott. Az atyát erre még bensőbb örömindulat ragadá meg.

— Gyula! — mondá magában — ő Gyuláról álmodik! szíve sugallma egyezik óhajásaimmal. Vajha sikerülne nekünk! Vajha isten meghallgatna!...

A gróf megkerülte a leánykát s hosszú csókot nyomott homlokára. A leánya még félig álomban lassan nyitá föl szemét, de alighogy megismeré felköltőjét, egy szökéssel karjába vetette magát, megcsókolta s ezer kérdéssel ostromolta.

— Hogy vagy kedves gyermekem? — kérdé a gróf.

— Oh, atyám, — hebegé Ilona — én igazán különösen vagyok. Nem tudom, miért, még olvasni sem bírok figyelemmel.

— Se baj leányom! Csak ne szomorkodjál kedves gyermekem. Úlj le ide mellém, mert nagy ujságot mondok. Ugy-e nem tudod miért voltam ma benn a városban? Lásd a van a dologban, hogy holnapra estélyt rendezek, a melyen Riemer ur is itt lesz. Ismered őt? az a gazdag kereskedő, ki vásárnaponként mellettem szokott ülni a templomban, a ki birtokossa a szomszéd falubeli kastélynak.

— Jól ismerem őt kedves atyám! Nekem mindig oly nyájasan köszön, és mihielyt a templomhoz érünk, mindjárt a kezét nyújtja, hogy a kocsiból lesegítsen. Hanem...

— Szemed azt kérde csak ő jön-e egyedül? Oh nem; jön még valaki...

— Gyula! — kiálta fel a leánya önkénytelenül — Atyám, kedves atyám, a te jószágod határtalan!

A gróf egy néhány perczig átengedé magát leánya szeretetteljes édelgéseinek; de arca lassankint elborult, szemébe könny lopódzott, s megindulással mondá:

— Ugy-e Ilona bármilyen történet, te mindig úgy fogod szeretni atyádat, mint most?

— Mindig, mindig — kiáltott a leánya.

— Ilonám! gyermekem! — szolt az apa sohajtva — minden jutalmam, minden boldogságom, csak a te szerető ragaszkodásod hozzám: soha ne foszd meg lelke-
met az egyetlen vigasztól.

Helyi dolgok.

— **Katonai hírek.** Katonai főparancsnok Vilmos főherceg ő fensége a napokban városunkba érkezik. — Báro Ringelsheim altábornagy-parancsnok ő exltja Szebenbe visszautazott. — Az itt összpontosított közös haderő gyakorlatai f. hó 31-én végződnek be, s ezután kezdődnek a rendes őszi gyakorlatok. — A honvédség begyűlvén, a gyakorlatok megkezdődtek.

— **Öngyilkosság.** Burdás Alajos gyógyszerészünk segédje Hartner, egy körülbelül 35 éves nőtlen férfi, f. hó 24-én reggel cyankalival megmérgezte magát. Mint hátrahagyott sorából kitűnt, életuntság indította e borzasztó tette.

— **A f. hó 24-ére** az Elbába hirdetett zeneestély, melyben mindkét katonai zenekarnak kellett volna részt vennie, kellemetlen idő miatt elmaradt, de 25-én a rossz temperatura daczára is, megtartott. A számosan egybegyűltek, úgy 9 óráig csak a két zenekar szép játékában gyönyörködtek, de ekkor tánczra kerekedve egész késő éjjelig mulattak s vigadtak Jupiter pluvius méltó bosszúságára.

— **Ámbár** a cholera Jassyban s legközelebb Csernoviczbán is egész hévvel kitört, s minden ministeri rendelet daczára is plegmatikus rendőrségünk nem látszik észrevenni, hogy városunkban szőlőben-hosszában árulják az éretlenebből-éretlenebb gyümölcsöket, nem látszik észrevenni, hogy a piacon halommal állnak a rothadt dinnyék, s hogy ez érett korában is eléggé egészségtelen gyümölcsöt, kivált a katonák százanként veszik. Nem vehetné-e valamelyik rendőrségi ur két városszolgával azt a fáradságot, hogy reggelenként a rossz gyümölcsöket elkobozza? Ugy hisszük, hogy: igen.

— **Újból** valami Kozák Márton zenetársulat es-télyezett Márkus üveges pavillonjában. Most elég és igen jó zenéuk van, nincs szükségünk pletetár — vendégekre.

— **Az elbai** melegfürdő s egyáltalán az egész elba oly ronda, piszkos, hogy az elsőben becsületesen fürödni, a másodikban sétálni nem lehet. Jó lenne, ha a különben mindig tettekre kész bérlo, Bukaresti ur valamiként segítene e bajokon, sokba úgy sem kerül, és a közönségre nézve kiszámíthatlan haszonnal lenne.

— **Vettük** a Révay Sándor előfizetési felhívását ily című műre „Lewald Fanni levelei a nők munka képesítéséről“ Miután a Lewald Fanni levelei, a melyekben tiszta felfogással és tárgyilagos előadással szol a nőemancipatorról már a „Költnische Zeitungban“ lett első közvétel után külföldön oly nagy érdekltséget és figyelmet keltettek, ezen fordítás méltán megérdemli a partolást. Ara 80 kr, melyet September 1-ig Vojdjaner kiadóhoz kér beküldetni. Ajánljuk t. olvasóink pártfogásába.

Néhány órával később Kéreyt a kastély nagy termében látjuk ülni; mellette az asztalon egy kis lámpa ég, ő fejét a kezébe támasztja. Ugy látszik, lelkét a visszaemlékezések árja sodorta el magával: mozdulatlan vonásai, merev szeme, melynek biztalan tekintete a homályba tévedt, eléggé bizonyítják, hogy egészen elmerült gondolataiba. Ajkáról olykor-olykor egyes szavak lebbennek el s szemébe könyök csillogtak; talán örömkönyök; mert arca szelid mosolyban derenge. Ábrándozásaiban már elismétlé mindazok nevét, kiket e földön valaha szeretett; meglehet újlag átélvezé az ifjúkor tiszta és örömteljes hevületeit; szava érthetőbbé lön és sohajtva mondá:

— Szegény öcsém! Egyetlen ember tudja, mit tettem éretted, s ezen egy is esztelenséggel vádol. Te magánosan bujdosol Amerika jégmezőin, szenvedéseknek és betegségeknek dobva martalékul; nyomoru zsoldért kalandozod be a sivatagokat, hol hónapokon át nem találkozol emberi szemmel. Egy törzsből eredtünk s nemes faj létedre az angolok rabszolgájának álltal be s számukra gyűjtögeted a bőrt, melyek a gazdagok fényezésének szánvák. Oh öcsém nekem kegyetlenül kell szenvednem azért, hogy tégedet szeretlek; de isten a bizonyosságom, hogy szeretetem még mindig a régi. Vajha sanyargásod elszigetelt magányában megérzené lelked az én lelkem feléd szállását! s ezen érzet enyhítse nyomorodat!

Elhallgatott s fejét aggodalmasan lehajtván így folytatá:

— Hát holnap? — Holnap az emberek gyanakvó tekintete fog rám szegződni, holnap remegni fogok azok kémlelő és sértő tekintete előtt, kik magamvisetem rejtélyét akarják kitalálni; holnap a szegény kelyhét kellend egy hajtásra kitalitnem! Szegény gróf, mitől kell félned... Menj hálósobádba, keresd a nyugalmat, kérd az álmot, hogy felejttesse el veled azt, a mi a jelenben nyom s a jövőben fenyeget. Nyugalom? álmot? bolondság!.. Épen itt fog eléd tárulni végső megaláztatásod örökös látványa, az álomban magad szemével láthatod: hogyan árverezik el őseid örökét, hogyan kíséri a tönkretjuttatást az emberek szemtelen mosolya, hogyan hagyod el gyermekeddal együtt szülőföldedet, hogyan vándorolsz vele más vidékre, hogy ott nyomorogva keresd kenyeredet. Aludni? ennek gondolatára reszketek. Másfél év a kötelezővények lejárnak... Másfél év és koldusbot...

(Folyt. köv.)

VEGYES.

— Egy kissé furcsa dolog az, hogy a haladó izr. párt rabbija Márkus ur oly beszédet jártat házról házra a városban, melyet el sem mondott. Tudniillik egy „Négy korona“ ezimű predicatio, ijesztgeti néhány nap óta városunk jámbor lakóit, melyet feunevezet rabbi ur tartott volna ő felsége születés napján, de mint biztos forrásból értesülünk, a tisztelendő ur nevezett napon nem csak nem beszélt, de itthon sem volt. Mindenestre originalis neme a szédelgésnek. H. V.

— **Necrolog.** Balog Ferencz a főtanodának egyik volt jeles tagja f. hó 27-én 21 éves korában meghalt. Béke poraira.

Szini szemle.

— Szombat aug. 24-én a „Zampa a tengeri kalóz és márvány ara“ vitézi hős opera 3 felvonásban. Zenéjét írta: Herold, fordította: Szerdahelyi József. Előadása szabatos volt. A leginkább sikerültek a következő részletek Camilla (Szilágyiné) balladája; a Ritta (Németi Giza) és Capucei Dániel (Mezei) duettje; az első felvonásban előforduló bordal, a Zampa (Halmi) couplettje, a Zampa és Camilla duettje, a Dandola (Szilágyi), Capucei (Mezei) és Ritta (Németi Giza) tercettje stb. A zenekar működése szintén praeis volt, a miért elismerést szavazunk a karnagy Lotscharek urnak. Közönség szép számmal.

— Vasárnap aug. 25-én közkívánatra(?) ismét „Zampa“ Az előadás ellen semmi kifogásunk. Közönség közép számmal.

Münker Arnold.

Külföldi apróságok.

NÉMETORSZÁG. A némsokára bekövetkezendő császár találkozássra az osztrák császár mellé segédül Mantuffel tábornok, az orosz czár mellé pedig a nem rég lefolyt háboruban oly dicséretesen kitűnt Goeben tábornok nevezetett ki. Azon hirt, miszerint Bismark a találkozásban nem venne részt, a hivatalos közlönyök tökéletesen megegyeznek. A cancellár még f. hó 31-én fog Berlinbe megérkezni és a fogadtatáson is jelen lesz. A délnémetországi viszonyok napról-napra bonyolodottabbakká lesznek; már nemcsak Bajorországban, hanem Hessenben is beállott a ministerkrisis, épen ott, a fő jezsuitafészekben, a hol most legnagyobb szükség volna egy erélyes kézre. A czívakodó Ketteler püspök még egész korlátlanul folytatja garázdálkodásait és lázító magatartását a jezsuita törvénnyel szemben, s ez exemplaris főpap példájára a többi ultramontanok is nagyobb-nagyobb akadályokat gördítenek ez életre való, Németország felvilágosultságát legjobban jellemző törvény elé; de a kormánynak lesz gondja rá, e nehézfejek nevétséges kitöréseinek mihamarabb határt szabni. Nincsen-e a dühöngő Kettelernek is egy „Kette le(e)r“ a berlini tébolydában? Az államkancellári hivatal a német váltó rendszert vett revisio alá, különös tekintettel az üzletvilág égető kíváncsiságaira. Az állampapirpénz már többször kért beváltása, az arany érték némsokára megtörténendő meghatározása után, végbe fog menni.

FRANZIAORSZÁG. A francia nemzet-gyűlés balközepe egy manifestummal kinyilvánította, hogy a conservatív köztársaságot és az elnök politikáját határozottan pártolja. Midőn a párt megalakult a kormányrendszer ellen lépett fel és most a mindenesetre észszerű alkotmány becsét fel-fogva, nem tekintve pártja bukását vagy nem bukását, félretelve minden mellék érdekét, csak a haza jóllétét tartva szemelőtt, oda nyilatkozott, oda állott, a hol Franciaországnak többet használhat tettel, mint egy a meddő vitákkal. Ugy látszik a könnyelmű francziák, még nem épen oly könnyelműek és minden bon-vivant-ság mellett is jobban fölfogták viszonyaikat, mint a mi ellenzékünk a miénket. A Bazaine ellen indított kereset, mind inkább napfényre hozza a tábornagy bűnösségét. Már is több általa elkövetett fontosabb árulás nyomára jutottak, melyek Bazaine állapotát nagyon veszélyessé teszik. Az érdekes pernek némsokára vége lesz. A trouville-i ágyukisérletek bevégeződtek.

ANGOLORSZÁG. A belfasti polgár-jobban párt-háboru még mindig tart, A két párt irtózatosszakoskodásai és büntényei a „Times“ szerint a parisi commune rémnapijaira emlékeztetnek. Belfast-et Anglia egyik legvirágzóbb iparvárosát, a lázadó két párt legbrutálisabb fanatismusából eredő véres zavargásai szinte egészen tönkretették, és a nép dühe a vidéken annyira ment, hogy a kormánynak kell fegyveres erővel közbe lépnie a fölkelés leverésére. A két párt (prot. és kath.) ellenségeskedései f. hó 19-én este kezdődtek, s ekkor már sem a polgármester békítő, sem pedig a katonai erő fegyveres közbelépése a kitört villongásnak gátot vetni többé nem tudott. Aug. 20. formalis csata fejlődött ki, betörték a házakba, kereskedésekbe, gyújtottak, raboltak, úgy hogy számosoknak a városból menekülniök kellett; és most a zavar a legfőbb fokját érte el, de az erélyes tellépés talán, a mennyire lehet, segitend a bajon. Szomorú képe az átkos pártviszálynak!

H. V.

— **A királyi trónbeszédet** gróf Lónyay már elkéttette falusi magányában s felhozta Budára, hol a minis-tertanácsok e hó 25-én kezdődtek meg.

— **A szerb congressus,** a királyi biztos Mollinary altábornagy el nem fogadása miatt, feloszlott. A Mile-tics hadban nagy a meghökkenés.

— **Hugo** Viktorról beszélék a következő történet-két. A híres francia költő a múlt év őszén a Luxemburg nagy hercezség egy kisebb falujában tartzkodott s nagy fog fájásai miatt egyik fogát ki kelle húzatnia. Nem lévén más segítség, egy német katonaoorvos szolgálatát kellett igénybe vennie, ki épen részt vett a francia-porosz háboruban. Az orvos befejezván a műtétet, félíg tréfásan jegyzé meg, miszerint sohasem hitte, hogy a „Szörnyű év“ epés költőjének fogát valaha ő fogja kihuzni. „Ne féljen uram — válaszolá Hugo — az a fogam, melyet a németekre fentem, megmaradt.

— **A „Journal des Debats“** azt írja gróf Andrássy Gyuláról, hogy ő „a magyar faj lovagias szellemének és csillogó tulajdonainak megtestesülése.“

— **Női hivatalnokok.** Washingtonban már 3000 nő hivatalnokoskodik, vannak könyvvezetők, nyomdászok, másolók, könyvtárosok; a pénzügyi szakmában nagyobb részt, a bankjegy osztályban mind nők végzik a hivatalos teendőket és pedig dicséretesen.

— **Kossuth** Lajos igen kitűnő egészségre örvend. Csak nem régiben is fiatal frissességgel utazta be a nagy s kis Bernhard hegyet Simonyi Ernő társaságában.

— **A lekentezei** szász pap Budacker panaszkodott mr. Brace amerikai utazónak, hogy a szászokat nyomják a magyarok. „Hány éve jöttek a szászok Magyarországra? — kérde az amerikai. „Hét száz éve.“ „S mégis németül beszélnek?“ „Ugy.“ „Akkor nem lehet okuk az elnyomatás panaszára.“

— **Egy francia jós** a la Plantamour, avval áll elé, hogy 12 év múlva a föld egészen megkopaszodik és minden növény elvész róla, mert a föld típusban (?) szenved, melynek folytán minden éltető erejét elveszti. Tudásul vétetik.

— **Romából** írják, hogy a pápa rendkívül sokat érő drágaköveit, tiaráit stb. Marseille-be (mások szerint Londonba) küldte, a mi vagy azt jelenti, hogy ő maga is el akar utazni, vagy pedig, hogy — kölcsönt vesz fel rájuk.

— **Egy Sömogymegyei** fiatal földbirtokosról beszélik hogy Homburgban — hol már a zöld asztalak ismeretes vendége — a múlt héten nagy szerencsét csinált. A jelentékeny pénzüsszeget, melyet magával kivitt, csakhamar elveszté. Ekkor a játékbank, mely jól ismerte, kölcsönözött neki, hanem azt is mindjárt elveszté. De emberünk nem csüggedt gondolván, ha háromszor iszik, hát játszani is miért ne játszana háromszor a magyar. Neki ült tehát megint a vendéglőstől kapott s aránylag csekély összeggel. És ekkor Fortuna annyira belebolondult, hogy rövid idő alatt 280,000 frank állott előtte. Ezt szépen össze pakolgatta, két legénynyel hazavitette, s mint mondják, azzal a fogadással utazott el, hogy nem látja őt többé Homburg!

— **A pesti** megyei háznál van egy 70 éves hajdu (Káldi uram) ki annyira szereti Jokai regényeit, hogy mivel megvenni módja nincs, a „Hon“ tárczájából lemásolja. Az „arany ember“ az ötödik, melyet pontosan kiir magának.

— **A cholera,** a „Her. Zeit.“ egy távirata szerint f. hó 23-án Csernoviczban egész dühével kitört.

Törvénykezés.

A m.-vásárhelyi m. kir. ítélő tábla nyilv. ülésében 1872. aug. 25-dikén és következő napjain következő ügydarabok adatnak elő.

(Folyt. és vége.)

II. Tanács polgári ügyekben.

Előadó k. t. b. Illyés Károly.

Kovács Gyula, Szász Lajosné e. 6 frt. 60 kr. i. Alczinai Pitter Márton, Dengel Mihály e. som. visszah. i. Bojiczia György, Bojiczia Petru s t. e. igényper iránt, Pirtiscu Paraschiya, Krisán Simion e. egy fél örökség kia. i. Nicolae Bunca s t. Juon I. Dumitru Cimpura e. birtokh. t. Nicolae Petne, Petru Rosca e. 24 frt i. Bonfert János, Andrei Millia t. 17 frt. 19 kr. i. Drotlef-Erzsébeth, Singer Frigyes e. 160 frt i. Czobel Lajos csőd-ügyében, Filip Jtzeff s t. fellebbezéseik i. Benke Ferencznő. Aenke Márton e. som. visszah. i. Kis Miklós Dózsa Mózes e. birtokh. i. Ruszsz Szimion, Ördög Ferencz e. 3 frt. 60 kr. i.

III. Tanács bűnügyekben.

Előadó k. t. b. Spech Adolf.

Hügel István, Binder János s t. testi és becs. biz. e. k. i. Serbán Bozdağhina e. testbiztonság i. Zerbes Mihály e. körintézetek e. kih. i. Nyiga Florea e. gyer-

mek gyilkosság i. Busztán Nicolai I. Petru Kokos s t. tolvajság i. Marcell György e. emberölés i. Schober János e. becsület sértés i. Potuláa Mária e. testi biztonság i. Ren Dumitru e. sulyoz testi sértés i. Zoppelt Sára e. becsület sértés i. Bipariu Jakab e. testi biztonság e. kh. i. Deremus Kirilla e. sulyos testi sértés i.

Előadó k. t. b. Stoyka Antal.

Stoyka Miklós György e. emberölés i. Modorosa I. Ádám e. család i. László István, Génát Dávid, Dénes Ferencz és Balogh Istvánné e. becsület sértés i. Agoeha gl. Petru Száva e. lopás i. Czérán Tódor e. testi sértés i. Redai Juoe, Kovachik Vaszilika e. becs. sér. i. Für György tolvajlás bünténye i.

Bécsi tőzsdei árkelet

(aug. 20.)

5 ⁰ / ₀ metallique	66.55
5% nemz. államkölcsön	71.60
1860. államkötvény	103.40
Bankrészvény	871.—
Hitelrészvény	341.40
London	109.45
Ezüst	107.—
Arany	5.27 1/2
Napoleon arany	8.71
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	81.—
„ „ „ temesi	81.—
„ „ „ erdélyi	79.50
„ „ „ horvát-slavon	83.75

Felelős szerkesztő: DOBOLYI SÁNDOR.

HIRDETME NYEK.

Sz. 988. eln. 1872.

(2)

3—3

H i r d e t m é n y.

A maros-vásárhelyi kir. törvényszéki elnökség részéről közhirrre tétetik, miszerint ezen törvényszék hivatalai és börtön helyiségei számára, az 1872/73. évi téli időszakra szükségeltető 118 és 1/2 hosszú ol, jó kemény száraz tűzi bikfa beszerzése végett, a törvényszéki elnöki irodában Maros-Vásárhelyen, a Szt-Miklós-utczai Mikó-, Veress-féle helyiségben folyó év **augustus hó 29-ik napján reggeli 9 óra-kor** nyilvános árlejtés fog tartatni.

Miről vállalkozni szándékozik azon megjegyzéssel értesítettnek, hogy az árlejtési feltételek az elnökségnél a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

A kir. törvényszéki elnökségtől M.-Vásárhelytt, 1872. augustus 12-én.

Dr. Damokos, elnök.

(3)

3—3

Maros-Vásárhelytől három negyed órára fekvő H.-Bodon községében egy 26—27 hold terjedelmű jószág, hozzá tartozó belső és külsőkkel örök áron eladó. Értekezhetni felőle **Göldner Nándor** urral Maros-Vásárhelytt, Szent-Miklós-utca 705. szám.

(5)

2—4

Mindennemű Iskolaikönyvek és taneszközök a következő iskolai évre kaphatók és megrendelhetők a leggyorsabban

Wittich József

ujjonan berendezett és kellően ellátott könyv-, papir- és írószer kereskedésében Maros-Vásárhelytt.